

OTDK dolgozat

**Az incelek vizsgálata önértékelésük, nőkkel kapcsolatos
attitűdjük és felnőtt kötődési típusuk tükrében**

Készítette: Tóth Laura

Témavezető: Dr. Kengyel Judith Gabriella

Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Kar
Pszichológia BA

Tartalomjegyzék

1. Absztrakt:	0
2. Bevezető:	1
2.1. A szexizmus klasszikus és modern elméletei	1
2.1.1. Hagyományos és modern szexizmus	1
2.1.2. Ambivalens Szexizmus	2
2.1.3. Internalizált Nőgyűlölet	3
2.2. Felnőtt Kötődési Típusok	4
2.2.1. Felnőtt kötődési típusok és a nőkkel kapcsolatos attitűdök	5
2.3. Az Incelek	6
2.3.1. Az incelek nőkkel kapcsolatos attitűdje	8
2.3.2. Az incelek önértékelése	9
2.3.3. Az incelek felnőtt kötődési típusai	10
3. Módszerek:	12
3.1. Vizsgálati személyek:	12
3.2. Eszközök	13
3.2.1. Incel Identitás Skála	14
3.2.2. Ambivalens Szexizmus Skála	14
3.2.3. Modern Szexizmus Skála	15
3.2.4. Internalizált Nőgyűlölet Skála	15
3.2.5. A közvetlen kapcsolatok élményei - kapcsolati struktúrák	16
3.2.6. Rosenberg Önértékelési Skála	16
3.3. Eljárás és etikai szempontok	17
4. Eredmények	17
4.1. Statisztikai Elemzés	17
4.2. Incel Identitás Skála Főkomponenselemzése	17
4.3. Internalizált Nőgyűlölet Skála Faktorelemzése	18
4.5. Reliabilitás vizsgálatok	18
4.4. Hipotézisvizsgálatok	19
5. Megvitatás	23
6. Korlátok	26
7. Összefoglalás	27
8. Irodalomjegyzék	29

1. Absztrakt:

A szexizmus régóta kutatott terület és többféle megjelenési formáját azonosították, mint például az ambivalens szexizmus, a modern szexizmus és az internalizált nőgyűlölet. Az elmúlt években prominens szereplői lettek mind a közéletnek, mind a tudományos életnek az incelek, akik többek közt szélsőséges szexizmusukról ismeretesek. A magányos, szociálisan és szexuálisan sikertelen és frusztrált férfiak az internet elterjedésével találtak egymásra és kezdtek el közösséget alkotni. Az incelekre nagy mértékű szexizmuson és nőgyűlöleten kívül önértékelési problémák és társas izoláció jellemző. Az elmúlt években több példa is volt incelek által elkövetett tömeggyilkosságokra, melyet szexuális kielégületlenségük, az elutasítás fájdalma és a nők gyűlölete szított. A jelenség így nagy figyelmet érdemel, és habár igen újkeletűnek mondható, ennek ellenére az elmúlt években több kutatás és szakirodalom is napvilágot látott, ezek közül azonban egy sem magyar mintán készült. Kutatásomban a magyar inceleket vizsgálom szexista és nőgyűlölő hiedelmeik, önértékelésük és felnőtt kötődési típusuk tükrében. Szignifikáns kapcsolat áll fenn az incel identitással való azonosulás és az ellenséges szexizmus, az internalizált nőgyűlölet, illetve mind a szorongó, mind pedig az elkerülő felnőtt kötődéssel kapcsolatban. Az incel identitás és az önértékelés között is szignifikáns negatív kapcsolatot sikerült feltárni, mely egyben prediktor változóként is azonosításra került az internalizált nőgyűlölettel együtt. A szorongó kötődés kivételével minden változó tekintetében különbség fedezhető fel az incelek és a nem-incelek csoportja között.

Kulcsszavak: ambivalens szexizmus, felnőtt kötődés, incel, internalizált nőgyűlölet, önértékelés

2. Bevezető:

Az incelek (*involuntary celibacy*, akaratlan cölibátus) csoportja az elmúlt években egyre felkapottabb téma lett mind a közbeszéd, mind a tudományos élet terén. Az önmagukat incelként azonosító személyek létszámát nehéz megbecsülni, de az incel fórumokat látogatók számáról rendelkezésre álló adatok szerint az egyik legnagyobb incel fórum havonta 2,6 millió látogatót számlált. Ezen igen nagy mértékű érdeklődés mellett az sem elhanyagolható adat, hogy a látogatók 0,9%-a magyar nemzetiségű volt (Statista Research Department, 2022).

Kutatásomban arra a kérdésre keresem a választ, hogy vajon tényleg

2.1. A szexizmus klasszikus és modern elméletei

A szexizmus alapvetően az emberek neme alapján történő hátrányos megítélését, vagy a férfiak és nők között fennálló egyenlőtlenség fenntartását elősegítő cselekedeteket jelenti az élet több terén, így kulturális vagy individuális szinten is (Swim és Hyers, 2009). A jelenség kutatottságának köszönhetően mára igen nehéz egyszerűen definiálni a jelenséget, hiszen a szexizmusnak többféle megjelenési formáját is azonosították.

2.1.1. Hagyományos és modern szexizmus

Swim és Hyers (2009) elmélete a szexizmus megjelenési formáját két csoportra különíti el. A *hagyományos szexizmus* olyan hiedelmeket jelent, melyekben hátrányos megkülönböztetés éri azokat a nőket, akik a társadalomban nem tradicionális szerepet látnak el. A betölthető szerepeket bekorlátozza, a férfiaknak nagyobb szerepet és hatalmat ad, mint a nőknek, így biztosítva a nők férfiaktól való függését.

A hagyományos szexizmus a nők egyenjogúságáért vívott harcnak és a társadalmi szemléletváltásnak köszönhetően mára már nem elfogadott. Ez azonban nem a szexizmus megszűnését jelenti, csupán egy módosult változatát annak (Szabó, 2008), melyet Swim és Hyers (2009) *modern szexizmusként* nevez meg. A modern szexizmus legfőbb jellemzője az egyenlőség látszata és a szexista hiedelmek burkoltabb megfogalmazása. Ebből kiindulva a modern szexizmussal azonosulók tagadják a nőjogi mozgalmak létjogosultságát, mivel a szerintük a diszkrimináció már nincs jelen társadalmunkban, így rosszállóan tekintenek a pozitív diszkrimináció megjelenési formáira és a nők előrehaladására is. Ezek a személyek gyakran tartják magukat egyenlőség-pártinak, és hisznek abban, hogy az újabb intézkedések erőltetettek, szükségtelenek (Szabó, 2008).

Kovács (2001) eredményei alapján elmondható, hogy a fiatalabb nők inkább modern szexista nézetekkel jellemezhetőek, míg az idősebbekre inkább a hagyományos szexizmus jellemző. Ehhez hasonló eredményre jutott Katona (2021) is, mivel nők körében folytatott vizsgálatában az életkor előrehaladtával mind a modern szexizmus értéke, mind pedig a nők hazai helyzete miatti aggodalom is csökkent.

2.1.2. Ambivalens Szexizmus

Az ambivalens szexizmus elmélete Glick és Fiske (1996) nevéhez fűződik. A szerzők szerint az ambivalens szexista attitűd egymást kiegészítve hordoz magában jóindulatú és ellenséges attribútumokat is. A szexizmus ezen két fajtája "legitimáló mítoszként" működik, ami azt jelenti, hogy mindkét fajta vélekedés igazolja és fenntartja a csoportok közti egyenlőtlen viszonyt (Sidanius, Pratto és Bobo, 1994, idézi: Glick és Fiske, 2006). Ellenséges szexizmus alatt olyan "klasszikus", negatív nőkkel szembeni attitűdöket értünk, melyek szerint a nők el akarják nyomni a férfiakat (Moya-Garófano, Moya, Megías és Rodríguez-Bailón, 2022) és inkább azokat a nőket célozza, akik nem felelnek meg a tradicionális női szerep elvárásainak, például azért, mert előrébb helyezik a karriert, mint a családalapítást, vagy mert nem kötelezték el magukat egyetlen partner mellett, és szívesen élnek promiszkuis szexuális életet. Ez a fajta nőkép egy törtető, versengő személyt ír le, akit viszont a férfiak kompetensnek tartanak (Szabó, 2008). Ezzel szemben a jóindulatú szexizmus ennek egy burkoltabb, nehezebben detektálható megjelenési formája, amiben a tradicionális nőkép idealizálása, és az ezen szereppel azonosuló nők védelme a jellemző (Kozma és Kocsor, 2018). A jóindulatú szexista nőkép egy törékeny, ártatlan személy ideája, aki kiszolgálja a férfiak vágyait és igényeit, ezért cserébe pedig azok védelmezik és tenyerükön hordozzák őt. Az ellenséges szexista nézettel szemben a jóindulatú szexista nőkép kedves és szerethető, azonban inkompetens (Szabó, 2008). A szerzők kiemelik a férfiuralmat, mint az ellenséges szexizmus fenntartó és megteremtő erejét, amelyhez hozzájárul a szexuális reprodukció is. A férfiak ugyanis gyakran úgy vélik, a nők hatalmat gyakorolnak felettük vonzerejük által. Így a függési viszony megfordul: a férfiak reprodukciója a nőktől függ, ez pedig együttvéve kellemetlen érzéseket kelt bennük. A férfiak reprodukciós, szexuális és hétköznapi igényeinek kielégítéséhez pedig feltétlen szükség van a nőkre, így a kölcsönös érzelmi függés végső soron a jóindulatú szexista vélekedések megjelenésének kedvez (Glick és Fiske, 2006).

Az ambivalens szexizmus a két nem közti kapcsolat kettősségében is tettenérhető, ugyanis a szerzők szerint a három dimenzió esetében, melyek mentén a nemek közti kapcsolatokat jellemezni érdemes, mindegyikre jellemző egyfajta ambivalencia. Ezek a hatalmi dinamika, a

nemi differenciáció és a (hetero)szexuális kapcsolatok dinamikája. Az ambivalencia mindhárom dimenzió mentén jelen van, a hatalmi dinamika kettőssége a leigázó és a védelmező paternalizmusban mutatkozik meg, a nemi különbségtétel ellentmondásai a két nem közti “kellemes” különbségekben, illetve a negatív attribútumok kölcsönös társításában figyelhető meg, míg a heteroszexualitás, mint szükséges intimitás és az erőszakosság jelenik meg (Szabó, 2008).

Glick és munkatársai (2000) nemzetközi kutatásuk során 19 országban vizsgálták az ambivalens szexizmus jellemzőit. Eredményeik szerint mind a jóindulatú, mind pedig az ellenséges szexizmus országos átlaga a nemzetre jellemző nemek közti egyenlőtlenség prediktoraként volt értelmezhető. Ezen kívül eredményeik arra is rámutattak, hogy a nők sokkal elutasítóbbak az ellenséges szexizmussal a férfiakhoz képest, mint a jóindulatú szexizmussal szemben, főleg akkor, ha kultúrájukban már alapvetően is magas szinten van jelen a szexizmus. Fowers és Fowers (2010) kutatásukban hasonló eredményre jutottak, miszerint a jóindulatú szexizmus a férfiak és a nők körében hasonló mértékben van jelen, azonban az ellenséges szexizmus sokkal inkább jellemző a férfiakra, mint a nőkre.

2.1.3. Internalizált Nőgyűlölet

Az internalizált nőgyűlölet a szexizmus egy a nők körében megjelenő formája, mely alapvetően három komponensből áll: a nők leértékelése, a nőkkel szembeni bizalmatlanság és a férfiak felértékelése. A jelenség alapja a nőgyűlölet, vagyis olyan kulturálisan meghatározott magatartások összessége, melynek célja a férfiak dominanciájának fenntartása a nők alárendeltségén keresztül (Piggot, 2004). Az internalizált nőgyűlölet a femininitástól való félelemből, és a hagyományos női értékek és karakterisztikák megvetéséből és leértékeléséből fakad (Szymanski, Gupta, Carr és Steward 2009), tehát egy személy internalizált nőgyűlölete arra utal, hogy milyen mértékben sajátította el a szexista hiedelmeket és a patriarchátust, és hogy ezeket milyen mértékben támogatja (Johnson, 2014). Azok a nők, akik nagyobb mértékben internalizálták a nőgyűlöletet, nagyobb mértékben mutatnak más nőkkel szemben bizalmatlanságot, illetve nagyobb mértékű tiszteletet éreznek a férfiak, mint a nők iránt (Szymanski és mtsai, 2009). Becker (2010) kutatásában a szexista hiedelmek internalizálásának fontosságára hívja fel a figyelmet. A szerző arra a kérdésre kívánt választ találni, hogy vajon mi okozhatja az ambivalens szexista nézetek nők részéről történő internalizálását. A vizsgálat eredménye szerint nagy szerepe van a szexista nézetek internalizálásának abban, hogy mennyire támogatja az adott személy az ambivalens szexista nézeteket. Azaz minél inkább internalizálták akár a jóindulatú, akár a ellenséges szexista hiedelmeket, annál inkább hittek ők is bennük,

illetve támogatták az ambivalens szexista vélekedéseket (Becker, 2010). Habár az internalizált nőgyűlöletet leginkább a nők körében vizsgálják, feltételezhető, hogy a jelenség ugyanúgy jellemző lehet a férfiakra is. Esetükben ez nem mást jelenthet, mint a rendszerigazoló szexista és nőgyűlölő hiedelmek internalizálását.

2.2. Felnőtt Kötődési Típusok

A kötődés elméleti alapjait Bowlby (1969) fektette le, melynek fókuszában a koragyermekkorai kötődés állt a gyermek és elsődleges gondozója között. A kötődés azt az érzelmi kapcsolatot jelenti, mely a gondozó és a gyermek között jön létre, mely a gyermek későbbi szociális és érzelmi életének meghatározó aspektusa, ugyanis az első életévben kialakult kötődés szolgál alapul a későbbi társas kapcsolatokban is (Jakab, 2018). A szülő vagy gondozó egy biztonságos bázisként szolgál a gyermek számára, mely a megfelelő kognitív és szociális fejlődéshez elengedhetetlen exploráció feltétele. Amennyiben a szülő nem képes biztos bázisként jelen lenni gyermeke életében, ezek a fejlődési folyamatok sérülnek (Tóth, 2020).

A kötődés korai elméletének Ainsworth (1978) adott alapot az Idegen Helyzet Teszt kidolgozásával. A vizsgálat segítségével a kötődési viselkedést három típusba sorolták (biztonságos, bizonytalan-elkerülő és szorongó-rezisztens) (Tóth, 2020), melyeket tovább árnyalt Bartholomew és Horowitz (1991) kutatása, melyben kétfajta elkerülő kötődést különítettek el, a félelemteli és az elutasító elkerülést. Brennan, Clark és Shaver (1998) a fenti kötődési típusokat vizsgálva arra jutottak, hogy mindegyik megmagyarázható mindössze két dimenzióval, ezek a szorongás és az elkerülés dimenziói. Shaver és Hazan (1987) újfajta értelmezést adtak ennek a rendszernek azzal, hogy Bowlby és Ainsworth kötődéselméletét a romantikus kapcsolatokra vetítve kezdték el vizsgálni, mely szerint az anya-gyermek és a felnőttkori romantikus kapcsolatok ugyanazon rendszeren, a kötődésen alapulnak.

A felnőttkori bizonytalan kötődésnek számos olyan negatív következménye van, mely az érintettek életének olyan alapvető aspektusaival is összefüggésben áll, mint a fizikai egészség, a stresszre adott fiziológiai reakció szabályozatlansága és az életvitelt érintő rizikós magatartás (Pietromonaco és Beck, 2019). Több kutatásban is bizonyítékot találtak a gyermekkorai kötődés és a felnőtt kötődés közti kapcsolatra. Shen, Liu és Brat (2021) kapcsolatot fedezett fel a biztonságos gyermekkorai kötődés és az alacsony szintű felnőtt kötődési szorongás és elkerülés között. Emellett azt is sikerült bebizonyítaniuk, hogy az önbizalomnak közvetítő szerepe van a gyermekkorai és a felnőtt kötődés között. Styron és

Janoff-Bulman (1997) olyan felnőtteket vizsgáltak, akik gyermekkorukban valamilyen - verbális, fizikai vagy szexuális - abúzus áldozatai voltak. A résztvevők gyermekként anyjukhoz vagy apjukhoz éppúgy bizonytalanabban kötődtek, mint felnőttként a romantikus partnerükhöz. Eredményeik szerint ezen személyekre jellemzőbb volt a depresszió és a destruktív konfliktuskezelés, mint a nem-abuzált vizsgálati alanyokra. A felnőtt kötődés biztonságossága bejósoló erővel bír az egyén által átélt romantikus magányra, azaz minél bizonytalanabban kötődik valaki felnőttként, annál nagyobb mértékű magányt tapasztalhat meg a romantikus életében (DiTommaso és Spinner, 1997). Emellett a bizonytalan kötődés kapcsolatban áll olyan kognitív, affektív és magatartásbeli folyamatokkal, melyek az elkerülő kötődés esetén az intimitásra való esélyt, míg a szorongó kötődés esetén a romantikus kapcsolatokat áshatják alá (Pepping és MacDonald, 2019).

A gyermek gondozójához fűződő kötődését a gondozó felnőtt kötődési típusa is nagyban befolyásolja. A szorongó anyák például jóval kevésbé meghatározóak a gyermekük szociális készségeinek és függetlenségének kialakulása során a nem-szorongó anyákhoz képest (Scher és Maysless 2000), illetve több kutatásban is arra az eredményre jutottak, hogy a bizonytalanul kötődő anyák kevésbé voltak figyelemmel a gyermekük igényire. A generációk közti kötődés-orientáció átadásban így közvetítő szerepe lehet az anya kötődési típusának, azaz, ha a bizonytalanul kötődő anya kevésbé fogékony a gyermek igényeire és jelzéseire, a gyermeknek szintén esélye van bizonytalan kötődés kialakítására (Mikulincer és Shaver, 2012). A bizonytalan apai és anyai kötődés is kapcsolatban áll a gyermek kialakulóban lévő érzelmi megértésének alacsonyabb szintjével (Psychogiou és mtsai, 2018).

2.2.1. Felnőtt kötődési típusok és a nőikkel kapcsolatos attitűdök

Ahogy az a fentiekből látható, az elégtelen gyermekkori kötődés az élet sok terén problémákat okozhat, mely a felnőtt kötődési típusra is hatással van. De vajon milyen romantikus kapcsolatokat alakíthat ki egy bizonytalanul kötődő férfi egy nővel? Egy vizsgálatban olyan férfiakat vizsgáltak, akik terápiás kezelés alatt álltak, amiért korábban párkapcsolati erőszakot követtek el partnerük ellen (Vergés-Báez, Lozano-Paniagua, Requena-Mullor, García-González, García-Álvarez, és Alarcón-Rodríguez, 2021). A kutatás eredménye szerint a vizsgált férfiak bizonytalan kötődése kockázatot jelent az alexithymia (érzelemfelismerési, szabályozási, kifejezési nehézségek, főleg negatív érzelmek esetében) jelenlétére, mely közvetlen kapcsolatban áll az impulzív és erőszakos magatartással (Hemming, Shaw, Haddock, Carter és Pratt, 2021). Egy másik kutatás (Hitson, 2022) szintén összefüggést talált a szorongó kötődés és a párkapcsolati erőszak között, amennyiben az érzelmi

diszreguláció is jelen volt, mint közvetítő. Ugyanez a helyzet állt fenn az elkerülő kötődés esetén is, ekkor a párkapcsolati erőszakban a párkapcsolati elégedetlenségnek volt közvetítő szerepe (Hitson, 2022). Legg (2021) a szorongó kötődést és az ellenséges szexizmust is a párkapcsolatban előforduló kényszerítő kontroll prediktoraként azonosította, ezáltal feltételezhető, hogy a kettő közt valóban összefüggés van.

Ha egy személy felnőtt kötődési típusa befolyással lehet annak romantikus kapcsolataira, felmerül a kérdés, hogy vajon a nőkről kialakított képre is hatást gyakorolhat-e. Több kutatásban is kapcsolatba hozták a nem megfelelő kötődést és a nőgyűlöletet, szexizmust. Hart, Hung, Glick és Dinero (2012) kapcsolatot találtak a férfiak elkerülő kötődése és az ellenséges szexizmus, illetve a férfiak szorongó kötődése és az ambivalens szexizmus között. Díez, Parra, Águeda és Sanchez-Queija (2021) ezt megerősítve szintén pozitív kapcsolatot fedeztek fel mindkét nem esetében a szorongó kötődés és a jóindulatú szexizmus között, ahogy a férfiak elkerülő kötődése és az ellenséges szexizmus között is. A szülői bánásmód is képes befolyásolni a szexista hiedelmeket; azok a személyek, akiket szüleik elmarasztalással és érzelmi ráhatással neveltek és büntettek, nagyobb eséllyel alakítottak ki ambivalens szexista nézeteket (Dueñas, Santiago-Larrieu, Ferre-Rey, és Cosi, 2020). Az anyával kialakuló kötődésnek fontos szerepe van a személyközi kognitív torzulás kialakulásában, mely pozitív kapcsolatban áll az ambivalens szexista nézetekkel (Bozkur és Gündoğdu, 2018).

2.3. Az Incelek

Elliot Rodger 2014-ben a kaliforniai Isla Vistában megölt hat embert és megsebesített 20 másikat. Az indok, melyet a korábban közzétett kiáltványában taglalt, igen egyszerű volt: bosszút akart állni a társadalmon, mely megtagadta tőle a szexet és a szerelmet. A 141 oldalas dokumentum ezen kívül szót ejtett többek közt a nők iránt érzett extrém gyűlöletéről, mely a szüzessége okán érzett frusztrációjából fakadt (BBC, 2018a). 2018-ban Alek Minassian követett el tömeggyilkosságot Torontóban, melynek áldozatai túlnyomórészt nők voltak. Tettének célja az éveken át tartó szexuális elutasítás megbosszulása volt, hozzáátve azt, hogy az incel közösség tagjának tartja magát (CTWNews, 2018). Minassian korábban írt a közösségi oldalára egy bejegyzést, melyben az "incel felkelés" kezdetéről, a Chadek és Stacyk leigázásáról írt, majd azzal zárta sorait, hogy "Üdvözljétek a legfőbb úriembert, Elliot Rodgert!" (BBC, 2018b). A fenti két eset jól szemlélteti, hogy az incelek mára nem csupán egy online közösség részei az internet sötét oldalán, hanem valódi veszélyt jelentenek a hétköznapi életben nőkre és férfiakra egyaránt, éppúgy a való életben, mint online. A (többek között) incelek által elkövetett online zaklatásról súlyosságáról ír Marwick és Caplan (2018),

akik, a “manosphere”-en (nőgyűlölő, anti-feminista internetes fórumok, weboldalak, blogok gyűjteménye) belül megfigyelhető “szervezett zaklatást” vizsgálták. Az online zaklatás ezen formája különböző online terekben (4chan, Reddit) szerveződik, és általában nők a célpontjai. A szervezett zaklatás eszközei közé tartozik a doxolás (személyes, személyazonosításra alkalmas információ megosztása online), a bosszú pornó (intim képek vagy videók nyilvános közzététele) és a megfélemlítés (Marwick és Caplan, 2018).

Az incelek (*involuntary celibacy*, akaratlan cölibátus) alatt azokat a férfiakat értjük, akik, habár vágnak szexuális vagy romantikus kapcsolatra az ellenkező nem képviselőivel, ebben sikertelenek (Donnelly, Burgess, Anderson, Davis és Dillard, 2001), sikertelenségükért pedig egy rajtuk kívül álló erőt, az őket igazságtalanul kirekesztő társadalmi rendszert hibáztatják. Ebben a rendszerben helyet kapnak a *Chadek*, akik a társadalom által elvárt és felmagasztalt férfi-attribútumokkal rendelkeznek, illetve a *Stacyk*, akik a kor szépségideáljának maximálisan megfelelő és tárgyiasítható külső (és belső) tulajdonságokkal rendelkeznek, illetve csakis Chadekkel hajlandóak kapcsolatba kerülni, kizárólag a már említett felmagasztalt tulajdonságok miatt (Maxwell, Robinson, Williams és Craig, 2020).

Amennyire az incelek jelensége újnak mondható, olyannyira nem igaz ez az incelek által megvetett társadalmi rendszerre. Connell (1995) hegemon maszkulinitás elméletével próbálta szociális konstruktivista alapokon megmagyarázni azt a jelenséget, mely az incelek életét is átszövi, miszerint léteznek a társadalmon belül olyan intézményesült jelenségek, melyek irányítják a férfiak életét. Hegemonként a férfiaság azon formája értendő, mely kulturálisan és történelmi periódust tekintve preferált, és amelyet az adott társadalmi közeg felmagasztal, piedesztálra emel. Ez a felmagasztalt helyzet tehát hatalmat ad azon férfiak kezébe, akik rendelkeznek ezekkel a meghatározott értékekkel – anyagi javak, „ideális” megjelenés, szociális státusz –, mellyel aztán a nőkkel szembeni domináns státuszukat biztosítani tudják. Logikusan következik, hogy ezekkel az értékekkel a társadalom igen kis hányada rendelkezik csak, így a hegemon maszkulinitásnak nem csak a nők, hanem azon férfiak is az áldozatai és elszenvedői, akik nem testesítik meg az ideális férfi identitást (Szemán és Szabó, 2017). Ezek a férfiak azonban pártolják a fennálló rendszert azon téves mítosz miatt, hogy a nők elnyomásából származó privilégiumokon, illetve a rendszer által kedvezményezett férfiak erejéből minden férfi osztozik (Coles, 2008). A hegemon maszkulinitás rendszerét incel perspektívából tekintve tehát a társadalom tetején a Chadek állnak. Chad az ideális férfi, a nők kizárólag a hozzá hasonló, robosztus testalkatú, anyagi javakban bővelkedő férfiakkal állnak szóba (Maxwell és mtsai, 2020). Ennek a rendszernek a következményeként ismerhető el az ambivalens szexizmus jelensége is (Scheuerman, 2022). Ebben a rendszerben az incelek hibrid

maszkuinitással vesznek részt. A hibrid maszkuinitás azokra a személyekre jellemző, akik elhatárolódnak a hegemon maszkuinitástól, de mindeközben tesznek azért, hogy a patriarchális hatalmi rendszer fennmaradjon. Az incelek esetében ez azt jelenti, hogy miközben lealacsonyítják a nőket, a nem-incel férfiakat is lenézik, és a nőkhöz hasonlítva gyengének titulálják őket (Glace, Dover és Zarkin, 2021).

A CCDH (Center for Countering Digital Hate, 2022) nevű szervezet a leglátogatottabb incel fórumon végzett tartalomelemzést. Eredményeik szerint a fórumon a bejegyzések 20%-a tartalmaz nőgyűlölő, rasszista vagy homofób nyelvezetet. A posztok 16%-a tartalmazott nőgyűlölő, 5%-a rasszista és 3%-a homofób szitokszavakat. Emellett gyakran fordulnak elő nemi erőszakkal, gyermekbántalmazással vagy lövöldözésekkel kapcsolatos fenyegetések is. Mind a nők elleni nemi erőszak, mind a pedofília tolerált és gyakran előforduló téma a fórumon. A fórum tíz legaktívabb látogatója átlagosan napi 8 órát töltött az oldalon, átlagosan napi 23 posztot generálva. A tíz felhasználó közül kettő egy, vagy kevesebb mint egy éve tagja a fórumnak. A legijesztőbb adat mégis a felhasználók életkorára vonatkozik: több aktív fórumozó is 18 éven alulinak vallotta magát, a legfiatalabb egész pontosan 15 évesnek. Közülük többen a fórum legaktívabb és legextrémebb felhasználói közé tartoznak.

2.3.1. Az incelek nőkkel kapcsolatos attitűdje

Az incelek nőkről való gondolkodását már több ízben is vizsgálták (Jaki és mtsai, 2019; Chang, 2020), mely alapvetően szélsőségesen negatívnak, szexistának és erőszakosnak mondható.

Maxwell és munkatársai (2020) több incel fórumot elemezve kutatásukban négy visszatérő fő témát fedeztek fel, melyek közül kettő a nőkről szólt; ezek a “amit a Stacyk akarnak” és a “nem minden férfi, de minden nő”. A Stacyként megnevezett nőtípust az ideális nő leírására használják. A Stacyk gyönyörűek, “*tíz per tízesek*”, azonban teljes mértékben nélkülöznek bármiféle komplexitást vagy mélységet, és csak a gazdag, jóképű férfiakkal hajlandóak szóba állni. Az incel közösség a Stacy megnevezést használja, hogy megfogalmazzák a nőkkel kapcsolatos általános nézeteiket. Szerintük ezek a nők csak magukkal foglalkoznak, kihasználják a férfiakat és toxikusan viselkednek velük szemben, ezért értelmetlen keresni velük. A Stacyk gonoszak és számítók, sőt, ezt a férfiakkal szembeni aljas bánásmódot a társadalom is támogatja. Fontos jellemzője még a Stacyknek, hogy hiperszexuálisak, akik “*szexelni tudnak/akarnak bármivel, ami mozog*” (Maxwell és mtsai, 2020, 1858. o). Az incel fórumokon gyakran használnak egy egytől tízig terjedő

számszert nők értékelésére, melyben a tízes jelenti a legvonzóbb megjelenést, ezzel is leegyszerűsítve és tárgyiasítva őket. (Maxwell és mtsai, 2020).

A nők vágyairól is igen egyszerű elképzeléseket fogalmaztak meg ezeken a fórumokon: a Stacyk a férfiakban csak a pénzt, az attraktív megjelenést és a hatalmat értékelik. Attraktív megjelenés alatt olyan attribútumokat értenek, mint a magasság, a nagy termet, és érett arcszerkezet. Olyan elmélet is született az egyik fórum-használó részéről, hogy a nők igazából csak egy másik apát keresnek a férfiakban. A felhasználók dühösek és frusztráltak a Stacyk miatt, mivel azok férfiakkal szemben felállított elvárásainak nem tudnak megfelelni, így ellehetetlenítik őket a sikeres partnerkereséstől (Maxwell és mtsai, 2020).

Habár véleményük szélsőségesen szexista és nőgyűlölő, a nőkkel kapcsolatos attitűdjük empirikus kutatására nem volt eddig nemzetközi szinten sok példa, magyar eredmények pedig még egyáltalán nem születtek a témában.

Grunau, Bieselt, Gul és Kupfer (2022) kutatásukban különbséget tesznek az *önkéntelen* és *akaratlan* cölibátus között, mivel előbbi kifejezetten az incelek esetében használt fogalom. Eredményeik szerint a nőgyűlölő attitűd és az akaratlan cölibátus közt pozitív kapcsolat áll fenn. Egy másik kutatásban szintén kapcsolatot találtak az incel identitás és a szexista hiedelmek között: Scaptura és Boyle (2020) kutatásukban az incel identitást két skála, a vereség és a gyűlölet segítségével mérték fel. A jóindulatú szexizmus esetében mindkét faktorról negatív kapcsolatot fedeztek fel, míg az ellenséges szexizmus és az incel identitás gyűlölet skálája között pozitív kapcsolatot találtak. Glace és munkatársai (2021) szintén találtak olyan visszatérő elemeket az incelek körében felmerülő témák között, melyek ellenséges szexista nézeteket sugalltak: ilyenek voltak a slutshaming (nők megszégyenítése szexuális szokásaik miatt), a dehumanizáció, és a nők démonizálása.

A kutatás készültkor csak az ambivalens szexizmussal kapcsolatban érhetőek el kutatási eredmények, a többi, ebben a kutatásban említett szexista hiedelemrendszerrel kapcsolatban nincs elérhető adat.

2.3.2. Az incelek önértékelése

Scotto di Carlo (2022) egy incel fórumon végzett tartalomelemzést többek között annak céljával, hogy megismerje a közösség férfitagjainak szelf-reprezentációját. A kutatásból egyértelműen látható, hogy a közösség tagjai hatalmas jelentőséget tulajdonítanak a fizikai megjelenésüknek. Ez olyannyira meghatározó elem a bejegyzéseikben, hogy a vizsgálat során elemzett tartalom 100%-ban jelen volt legalább egy olyan, a megjelenésükre vonatkozó tulajdonság, mellyel nem voltak elégedettek. A közösségben nagy szerepe van a magasságnak,

az izomzatnak, az arcszerkezetnek és a testsúllynak az egyén értékének meghatározása során. Például az incelek nagy aggodalmat éreznek a magasságuk miatt, mivel szerintük a nők undorodnak az alacsony férfiaktól. A testtömeg is gyakran felmerülő téma a vizsgált fórumon, legyen szó túlsúlyról vagy kóros soványságról, ezekkel kapcsolatos érzéseiket pedig gyakran depresszív tartalmú, kétségbeesett és önbizalomhiányról árulkodó üzenetek kíséretében teszik közzé. Ezt más kutatások is megerősítik: Labbaf (2019) vizsgálatában szintén azt figyelte meg, hogy az incelek kommunikációjuk során gyakran alkalmaznak olyan nyelvezetet, melyből önutálat, önsajnálát és alacsony önértékelés olvasható ki.

2.3.3. Az incelek felnőtt kötődési típusai

Az incelek felnőtt kötődéséről igen korlátozott számban áll rendelkezésre szakirodalmi forrás. Sparks, Zidenberg és Olver (2023) kutatásában az incelek csoporthoz tartozását két változó jósolta be szignifikánsan, melyek az önértékelés és a biztonságos kötődés (hiánya) voltak. Ezt az eredményt egy későbbi kutatásukban tovább árnyalták, ugyanis sikerült az elkerülő kötődést, mint prediktort megnevezni (Sparks, Zidenberg és Olver, 2024).

Sparks és munkatársai (2024) megjegyzik, hogy a vizsgálatuk során feltárt - az incelektől teljesen megszokott, gonosz, megbízhatatlan nőkép minden bizonnyal egy bizonytalan kötődési típust tükröz. Érdekességgé hozzászok, hogy habár az eredményeik alapján az incelekre jellemző elkerülő kötődés az érzelmi kapcsolatok kialakításának hiányában is manifesztálódhat, mégis az incelek azok, akik a nőket elérhetetlenként írják le.

Az incelek által átélt elutasítás, amit azért kapnak, mert nem tudnak megfelelni azoknak az elvárásoknak, melyekkel az ideális nő megszerzése lehetséges lenne, kétféle reakciót válthat ki. Vagy magukat okolják, amiért nem tudnak egy ideális férfialakot megtestesíteni (szorongó válasz), vagy dühösek és frusztráltak lesznek, amiért nem teljesül a kötődésre való igényük (elkerülő válasz) (Maxwell és mtsai, 2020).

A fent taglalt eredmények alapján, melyek a bizonytalan kötődés nőgyűlölettel, szexizmussal és nőkkel szembeni erőszakkal való kapcsolatát vizsgálták, jogos lehet a feltételezés, hogy az incelek nőgyűlölete és extrém szexista hiedelmei és jellemzően bizonytalan felnőtt kötődési típusuk között összefüggés áll fenn. A kutatás készültékor azonban nem állt rendelkezésre olyan szakirodalom, mely az incelek nőkkel kapcsolatos attitűdjét és felnőtt kötődési típusuk közvetlen együttjárását vizsgálta volna.

Az eddigiekben bemutatott kutatási eredmények értelmében az alábbi hipotéziseket fogalmaztam meg:

H1: Az incelek által tanúsított szélsőségesen szexista nézetek (Jaki és mtsai, 2019), illetve az incel identitás és a nőgyűlölő, szexista nézetek közötti összefüggések alapján (Grunau és mtsai, 2022; Scaptura és Boyle, 2020) összefüggés mutatható ki az incel identitás szintje és a nőkkel kapcsolatos attitűdök között. Hipotézisem szerint minél erősebben azonosul valaki az incel identitással, annál negatívabb a nőkhöz kapcsolódó attitűdje.

H1a: Pozitív kapcsolat áll fenn az incel identitás és az ellenséges szexizmus között.

H1b: Pozitív kapcsolat áll fenn az incel identitás és a modern szexizmus között.

H1c: Pozitív kapcsolat áll fenn az incel identitás és az internalizált nőgyűlölet között.

H2: Az incelekre jellemző bizonytalan kötődésből kiindulva (Sparks és mtsai, 2023; Sparks és mtsai, 2024) összefüggés mutatható ki az incel identitás és a bizonytalan kötődés között. Hipotézisem szerint minél inkább azonosul valaki az incel identitással, annál bizonytalanabb lesz a kötődése.

H2a: Pozitív kapcsolat mutatható ki az incel identitás és az elkerülő kötődés között.

H2b: Pozitív kapcsolat mutatható ki az incel identitás és a szorongó kötődés között.

H3: Az incelek nyilvánosan megélt negatív önértékeléséből kiindulva (Labba, 2019, Sparks és mtsai, 2023) összefüggés mutatható ki az incel identitás és az önértékelés között. Hipotézisem szerint minél inkább azonosul valaki az incel identitással, annál rosszabb önértékeléssel fog rendelkezni.

H4: Az incelekre jellemző szélsőséges szexista nézetek és nőgyűlöletet alapul véve (Grunau és mtsai, 2022; Scaptura és Boyle, 2020) különbség mutatható ki az incel és a nem-incel csoport között a nőkkel kapcsolatos attitűd tekintetében. Hipotézisem szerint az incelek csoportja negatívabb nőkhöz kapcsolódó attitűddel rendelkezik a nem-incelek csoportjához képest.

H4a: Az incelekre jellemzőbb az ellenséges szexizmus, mint a nem-incelekre.

H4b: Az incelekre jellemzőbb az internalizált nőgyűlölet, mint a nem-incelekre.

H4c: Az incelekre jellemzőbb a modern szexizmus, mint a nem-incelekre

H5: Az incelekre jellemző bizonytalan kötődésből kiindulva (Sparks és mtsai, 2023; Sparks és mtsai, 2024) különbség mutatható ki az incelek és a nem-incelek csoportja között a bizonytalan

kötődés tekintetében. Hipotézisem szerint az incelekre jellemzőbb a bizonytalan kötődés, mint a nem-incelekre (Sparks és mtsai, 2023).

H5a: Az incelekre jellemzőbb az elkerülő kötődés, mint a nem-incelekre.

H5b: Az incelekre jellemzőbb a szorongó kötődés, mint a nem-incelekre.

H6: Az incelekre jellemző, nyilvánosan megélt negatív önértékelés (Labba, 2019), illetve korábbi kutatások alapján (Sparks és mtsai, 2023) különbség mutatható ki az incelek- és a nem incelek önértékelése között. Hipotézisem szerint az incelek csoportjára jellemzőbb a negatív önértékelés a nem-incelekhez képest.

3. Módszerek:

3.1. Vizsgálati személyek:

A vizsgálatban 18 év feletti magyar, heteroszexuális férfiak vettek részt. Ezekre a feltételekre azért volt szükség, mert az incel ideológia szerint csak férfiak lehetnek incelek. Emellett olyan férfiakat vizsgáltam, akik a nőkre, mint potenciális szexuális partnerekre tudnak tekinteni, emiatt kerülnek a homoszexuális férfiak kizárásra a kutatásból. A vizsgálati személyeket különböző közösségi oldalakon, kényelmi mintavétel segítségével értem el. A kérdőívcsomagot, melyet a Qualtrics felületén keresztül lehetett elérni, összesen 962-en kezdtek el kitölteni, ebből azonban mindössze 382-en kerültek be a vizsgálat adatelemzésébe. A vizsgálatból 85-en kerültek kizárásra, mert nőként vagy egyébként azonosultak, további 53 személy szexuális orientációja (homo-, biszexuális, vagy egyéb) miatt került kizárásra, a fennmaradó 442 személy pedig nem jutott el a kérdőív végéig.

A H4, H5 és H6 hipotézisek esetében az incelek csoportja az Incel Identitás Skála (LIS) alapján került elkülönítésre. Így a teljes minta nagyjából 10%-a került ebbe a csoportba, azaz

Életkor			Legmagasabb iskolai végzettség			Kapcsolati státusz			Lakóhely típusa		
	db	%		db	%		db	%		db	%
18-25	195	51,047	Általános 8. osztály	11	2,88	Egyedülálló	149	39,005	Falu	44	11,518
26-35	119	31,152	Középfok	129	33,77	Párkapcsolatban él	156	40,838	Község	25	6,545
36-45	45	11,78	Folyamatban lévő BA/BSc diploma	105	27,478	Házasság	75	19,634	Város	162	42,408
46-55	19	4,974	BA/BSc diploma	64	16,754	Özvegy	2	0,524	Főváros	151	39,529
56+	4	1,047	Folyamatban lévő MA/MSc diploma	32	8,377						
			MA/MSc diploma	30	7,853						
			Posztgraduális képzés	11	2,88						

azok a személyek, akik a skálán a legtöbb pontot érték el. Eszerint az incelek csoportjába tartoztak mindazon személyek, akik a LIS-en 29 és 36 pont közötti eredményt érték el. A LIS-en a minimum elérhető 8 pontot összesen 111-en érték el. A két csoport nagymértékű létszámbeli eltérése miatt illesztett mintavételt alkalmaztam annak érdekében, hogy a mintából létrehozott két csoport összehasonlítása során teljes mértékben kizárható legyen a környezeti vagy demográfiai változók okozta hatás. Az illesztett mintában így az incelek csoportjába összesen 31 fő, míg a nem-incelek csoportjába 35 fő került. A két vizsgálati helyzet csoportjainak demográfiai eloszlását az 1. és a 2. ábra szemlélteti

		Incelek		Nem-incelek	
		db	%	db	%
Kapcsolati státusz	Egyedülálló	29	93,548	2	5,714
	Kapcsolatban él	1	3,226	26	74,286
	Házass	0	0	7	20
	Özvegy	1	3,226	0	0
Életkor	18-25	18	58,065	20	57,143
	26-35	10	32,258	10	28,571
	36-45	2	6,452	3	8,571
	46-55	1	3,226	2	5,714
Lakóhely típusa	Falu	3	9,677	2	5,714
	Község	4	12,903	3	8,571
	Város	14	45,161	17	48,571
	Főváros	10	32,258	13	37,143
Legmagasabb iskolai végzettség	Általános iskola 8 osztály	3	9,677	0	0
	Középfok	5	16,129	5	14,286
	Folyamatban lévő BA/BSc képzés	13	41,935	14	40
	BA/BSc diploma	4	12,903	5	14,286
	Folyamatban lévő MA/MSc képzés	2	6,452	5	14,286
	MA/MSc diploma	2	6,452	4	11,429
	Posztgraduális képzés	2	6,452	2	5,714

2. ábra: Az illesztett minta demográfiai adatai

3.2. Eszközök

3.2.1. Incel Identitás Skála (LIS, Level of Inceldom, Grunau, 2020)

A LIS egy Grunau (2020) által kifejlesztett kérdőív, mely az incelek gyakori ismertetőjegyeit foglalja magába. A 8 ítemes skála olyan állításokat tartalmaz, mint *“Szeretnék romantikus/szexuális partnert találni, de fizikailag nem vagyok hozzá elég vonzó”*, vagy *“Senki nem mutat érdeklődést felém az ellenkező nemből”*. A kitöltőknek egy 1-től 5-ig terjedő Likert skálán kellett értékelniük, hogy mennyire érzik igaznak magukra az adott állításokat, ahol 1=egyáltalán nem igaz és 5=tökéletesen igaz. A skála megbízhatósága Grunau (2020) kutatásában megfelelőnek bizonyult (Cronbach- α =0,91). Az eredeti kutatásban az incelek azonosítására egy dichotóm változót hoztak létre (alacsony és magas szintű incelek), melynek határértékét a minta medián értékével határoztak meg (Grunau, 2020). A LIS-t még egy magyar kutatásban sem használták fel, így a megfelelő szakmai elveknek megfelelően került lefordításra a kérdőív.

3.2.2. Ambivalens Szexizmus Skála (ASI; Glick és Fiske, 1996; Szabó, 2008):

Az eredeti kérdőívet Glick és Fiske (1996) dolgozta ki, mely két, egyenként 11 ítemes alskála segítségével méri fel a nőkkel szembeni attitűdöket. Ezek az ellenséges (hostile sexism, HS) és a jóindulatú szexizmus (benevolent sexism, BS) nevet viselik. A kérdőív alkalmas a hatalommal (domináns vagy védelmező paternalizmus), a nemi megkülönböztetéssel (versengő vagy kiegészítő) és a heteroszexualitással (ellenséges vagy intim) kapcsolatos attitűdök mérésére. Ezek alapján tehát ellenségesen szexistának tekinthető az, aki dominánsan védelmező, versengéssel tekint a nemi megkülönböztetésre és ellenséges heteroszexualitással jellemezhető. Egy ellenséges szexizmust mérő ítemre példa *“A feministák azt akarják elérni, hogy a nőknek a férfiakénál is több hatalmuk legyen”*, míg a jóindulatú szexizmus alskálájának egyik íteme például az *“Egy jó asszony megérdemli, hogy párja istenítsse”*. Az eredeti kérdőív belső megbízhatóságát több ízben is vizsgálták és mind az ellenséges szexizmus (Cronbach- α =0,80-0,92), mind a jóindulatú szexizmus (Cronbach- α =0,73-0,85) alskála megbízhatónak bizonyult, épp úgy, mint a teljes skála egybevéve (Cronbach- α =0,83-0,92) (Glick és Fiske, 1996). Az eredeti kérdőívet Szabó (2008) fordította le és használta fel magyar populáción, melynek reliabilitása szintén megfelelő (Cronbach- α =0,84, Szabó, 2008). A magyar verzió 22 ítem helyett 21 ítemet tartalmaz, illetve fordított tételekkel nem rendelkezik. A kitöltőknek egy

1-től 5-ig terjedő Likert skálán kell értékelniük, hogy mennyire értenek egyet az adott állítással, ahol 1=egyáltalán nem és 5=teljes mértékben.

3.2.3. Modern Szexizmus Skála (MSS, Swim, Aikin, Hall és Hunter, 1995, Szabó, 2008)

A kérdőívet Swim és munkatársai (1995) azzal a céllal készítették, hogy mérhetővé tegyék a szexizmus kevésbé nyílt, burkolt formáit is. A kérdőívet több modern magyar kutatásban is felhasználták (Faragó és Berán, 2015; Szabó és Pál, 2016; Nyúl, Faragó és Kende, 2020), melyek mind a Szabó (2008) által lefordított skálát alkalmazzák. A kérdőív eredetileg 8 itemet tartalmazott, mely a magyar verzióban 4 itemesre rövidült és olyan állításokat tartalmaz, mint pl. *“A nőkkel szembeni megkülönböztetés már nem probléma Magyarországon.”*. A kérdőív eredeti nyelvű változata éppúgy megfelelő belső reliabilitással rendelkezik (Cronbach- $\alpha=0,84$, Swim és mtsai, 1995), mint a magyar fordítása (Cronbach- $\alpha=0,69$, Szabó, 2008). A kitöltőknek egy 1-től 5-ig terjedő Likert skálán kell értékelniük, hogy mennyire értenek egyet az adott állítással, ahol 1=egyáltalán nem és 5=teljes mértékben. A kérdőív 3 egyenes és egy fordított tételt tartalmaz.

3.2.4. Internalizált Nőgyűlölet Skála (IMS, Piggot, 2004)

Az skálát annak érdekében dolgozta ki Piggot (2004), hogy a nőkkel szemben tanúsított rejtett és internalizált ellenszenvességet számszerűsítse. Faktoranalízis során három faktort sikerült elkülöníteni, ezek a: nők leértékelése, nőkkel szembeni bizalmatlanság és a férfiak felértékelése. Az IMS 17 itemet tartalmaz (pl.: *“Általánosságba véve jobban szerettek férfiakkal dolgozni.”*). A kitöltőknek egy 1-től 7-ig terjedő Likert skálán kell értékelniük, hogy mennyire értenek egyet az adott állítással, ahol 1=egyáltalán nem és 7=teljes mértékben. Minél magasabb pontot ér el valaki, annál inkább jellemző rá az internalizált nőgyűlölet. A skála mindhárom faktora megfelelő megbízhatósággal rendelkezik (Cronbach- $\alpha=0,83$, $0,82$ és $0,88$, Piggot, 2004), illetve a teljes skála megbízhatósága is elégséges (Cronbach- $\alpha=0,88$, Piggot, 2004). Az IMS magyar fordítását Rehák Eszter készítette el, kutatásomban is ezt a verziót használtam fel.

3.2.5. A közvetlen kapcsolatok élményei - kapcsolati struktúrák (ECR-RS, Fraley, Heffernan, Vicary és Brumbaugh, 2011, Jantek és Vargha, 2016)

Az ECR-RS skála azzal a céllal jött létre, hogy megfelelő módon mérje a kötődés dimenzióit különböző típusú kapcsolatokban (anyai, apai, baráti és romantikus kapcsolat). Az ECR-RS 10 itemet tartalmaz, a kitöltőknek azt kell értékelniük, hogy mennyire értenek egyet az adott állítással olyan módon, hogy azt a négy közül az egyik kötődési személyre vonatkoztatják. Ezt egy 7 fokú Likert skálán kell megtenniük, ahol 1=egyáltalán nem és 7=teljes mértékben. A 10 tételből 4 fordított. A skála két alskálát tartalmaz, ezek a szorongás és az elkerülés. Mindkét alskála mind a négy kötődési személlyel szemben megbízhatónak bizonyult (szorongás Cronbach- α =0,88-0,91, elkerülés Cronbach- α =0,87-0,92) (Fraley és mtsai, 2011). Előbbi alskálára példa a *“Félek, hogy esetleg elfordul tőlem”*, míg utóbbira példa a *“Nem szívesen nyílok meg neki”* (Jantek és Vargha, 2016). A skála magyar adaptációját Jantek és Vargha végezte el 2016-ban. A szorongás alskála megbízhatósága magyar mintán is mind a négy kötődési személlyel szemben éppúgy megfelelőnek bizonyult (Cronbach- α =0,797-0,847), mint az elkerülés alskála megbízhatósága (Cronbach- α =0,835-0,886). Az ECR-RS magyar adaptációja alkalmas a négy különböző kötődési típus azonosítására (biztonságos, elárasztott/megszállott, félelemteli elkerülő és elutasító elkerülő) (Jantek és Vargha, 2016).

3.2.6. Rosenberg Önértékelési Skála (RSES-H, Rosenberg, 1965, Sallay, Martos, Földvári, Szabó és Ittész, 2014)

A Rosenberg Önértékelési Skála (Rosenberg, 1965) az önértékelés mérésére kifejlesztett eszköz. Magyar nyelvre Sallay, Martos, Földvári, Szabó és Ittész (2014) adaptálták. A RSES az egyik leggyakrabban használt önbecsülést mérő skála, melynek megbízhatóságát és validitását több ízben bizonyították már, nemzetközi mintán is (Sallay és mtsai, 2014). Sallay és munkatársai (2014) fordítása minden mért mintán igen magas belső konzisztenciával rendelkezett (Cronbach- α ≥0,857). A skála 10 itemből áll, a kitöltőknek egy 4 fokú Likert skálán kell megítélniük, hogy mennyire értenek egyet az adott állítással, ahol 1=egyáltalán nem és 4=teljesen. Ilyen állítások pl.: *“Úgy érzem, nem sok dologra lehetek büszke”* és *“Időnként értéktelennek érzem magam”*. A 10 tételből 5 fordított. Minél magasabb pontszámot ér el valaki a skálán, annál pozitívabb az önértékelése.

3.3. Eljárás és etikai szempontok

A kitöltők a kérdőívet a Qualtrics nevű szoftveren keresztül töltötték ki, mely tartalmazott egy demográfiai kérdéssort, a LIS-t, az ASI-t, a MSS-t, az IMS-t, a ECR-RS-t és a RSES-H-t. A kitöltés önkéntes és anonim módon zajlott, melynek elején egy részletes tájékoztatót olvashattak a kutatás témájáról, céljáról, a részvétel feltételeiről, módjáról, adataik bizalmas kezeléséről, illetve a kísérletvezető és a témavezető elérhetőségéről. A kérdőív legelején szerepelt egy beleegyező-nyilatkozatként szolgáló kérdés, melyben eldöntötték, hogy beleegyeztek-e a kutatásban való részvételbe vagy sem (*Mellékletek 9.1.*). A kérdőívcsomagban minden kérdésre kötelező a volt válaszadás. A kutatás különösebb etikai aggályokat nem vetett fel, a résztvevők pedig a kutatás teljes ismeretében egyeztek bele a részvételbe.

4. Eredmények

4.1. Statisztikai Elemzés

A kinyert adatokat egy Microsoft Excel táblázatban tároltam és a JASP 0.16.2 statisztikai programmal elemeztem. Az adatelemzés adattisztítással kezdődött, melynek során a LIS, az IMS és az ECR-RS szorongás alskáláján azonosítottam outliereket. Ezeken winzorizálással kezeltem, így az adatsor megtisztult a szélsőséges elemektől.

Következő lépésben kettő, a kutatásban felhasznált, de magyar mintán még nem alkalmazott kérdőív faktoranalízise következett. Ezek az Incel Identitás Skála (LIS) és az Internalizált Nőgyűlölet Skála (IMS) voltak.

4.2. Incel Indentitás Skála Főkomponenselemzése

A LIS főkomponenselemzése során azt vizsgáltam, hogy valóban illeszkedik-e mindegyik felhasznált tétel egy faktorra, ahogy az az eredeti skálán teljesült. Maximum likelihood analízist futtattam promax forgatással. A faktor a variancia 63%-át magyarázza. A Chi-négyzet teszt eredménye szignifikáns lett ($\chi^2(df=20)=301,358$ $p<0,001$). A főkomponenselemzés során sikerült azonosítani az eredeti egyfaktoros felépítést, melyből egy tételt sem kellett kizárni. A tételek 0,711-0,857-es erősséggel töltöttek (*Mellékletek 9.3 1. táblázat*).

4.3. Internalizált Nőgyűlölet Skála Faktorelemzése

A feltáró faktorelemzés célja az IMS vizsgálata volt annak szempontjából, hogy az illeszkedik-e az eredeti faktorstruktúrához. Ennek elvégzéséhez maximum likelihood faktoranalízist alkalmaztam, promax forgatási módszerrel. Az eredeti skálából egy tételt kellett elhagyni („*Néha más nők zavarnek csupán azzal, hogy a közelemben tartózkodnak*”), ez végül így nem is került felhasználásra a hipotézisvizsgálat során. A Kaiser-Meyer-Olkin mutató (KMO=0,914) szerint a változókészlet kiválóan alkalmas a faktoranalízisre. A Bartlett teszt alapján, mely az itemek függetlenségét méri feltételezhető, hogy az itemek között megfelelően erősek a korrelációk $\chi^2(df=136 \text{ } N=382) = 3179,754 \text{ } p<0,001$. Az IMS magyar mintán is reprodukálta az eredeti 3 faktorból álló struktúrát, mindegyik tétel ugyanazokat a faktorokat tölti, mint az az eredeti skálán megfigyelhető. Ezt az 50,9%-os variancia és a path diagram (*Mellékletek 9.3., 4. ábra*) is valószínűsíti. A nők leértékelése faktoron a tételek 0,656-0,868-ös, a nőkkel szembeni bizalmatlanság faktoron a tételek 0,570-0,828-ös, a férfiak felértékelése faktoron a tételek pedig 0,495-0,773-ös erősséggel töltöttek (*Mellékletek 9.3. 2. táblázat*).

4.5. Reliabilitás vizsgálatok

A felhasznált kérdőíveket reliabilitás vizsgálatnak vettem alá, melyek eredménye szerint mindegyik skála megbízhatósága megfelelő. A megbízhatósági mutatókat, illetve a skálák fontosabb statisztikai értékeit az 3. ábra mutatja be.

Skála	Megbízhatóság (Cronbach- α)	Átlag	Szórás	Minimum érték	Maximum érték
Incel Identitás Skála (LIS)	0,915	14,937	7,72	8	36
Ambivalens Szexizmus Skála (ASI) – Ellenséges Szexizmus Alskála	0,921	29,558	9,041	10	50
Ambivalens Szexizmus Skála (ASI) – Jóindulatú Szexizmus Skála	0,836	31,280	8,355	11	53
Modern Szexizmus Skála (MSS)	0,756	11,102	2,295	4	16
Internalizált Nőgyűlölet Skála (IMS)	0,869	48,942	16,348	16	97
A Közvetlen Kapcsolatok Élményei - Kapcsolati Struktúrák (ECR-RS) – Szorongó Kötődés Alskála	0,842	5,539	3,374	3	14
A Közvetlen Kapcsolatok Élményei - Kapcsolati Struktúrák (ECR-RS) – Elkerülő Kötődés Alskála	0,868	20,377	8,479	6	42
Rosenberg Önértékelési Skála (RSES-H)	0,913	28,898	6,958	12	40

3. ábra: A felhasznált skálák statisztikai mutatói

4.4. Hipotézisvizsgálatok

H1: Összefüggés mutatható ki az incel identitás szintje és a nőkkel kapcsolatos attitűdök között.

H1a: Pozitív kapcsolat áll fenn az incel identitás és az ellenséges szexizmus között.

A normalitás feltételét Shapiro-Wilk teszttel ellenőriztem, melynek eredménye szerint sem az ellenséges szexizmus normalitása ($W(382) = 0,986$, $p = 0,001$), sem az incel identitás normáloszlása nem teljesült ($W(382) = 0,838$, $p < 0,001$). Emiatt Spearman korrelációt alkalmaztam, melynek eredménye szerint szignifikáns, pozitív, de gyenge kapcsolat található az

incel identitás ($M=14,937$ $SD=7,72$) és az ellenséges szexizmus ($M=29,558$ $SD=9,041$) között $r_s=0,160$, $p<0,001$ (one-tailed).

H1b: Pozitív kapcsolat áll fenn az incel identitás és a modern szexizmus között.

A mintában Shapiro-Wilk tesztel ellenőriztem a normalitás feltételét. A teszt eredménye szerint sem az incel identitás, sem a modern szexizmus ($W(382)=0,976$, $p<0,001$) nem követ normáeloszlást. Így az alkalmazott Spearman korreláció eredménye szerint kimondható, hogy nincs szignifikáns kapcsolat az incel identitás ($M=14,937$ $SD=7,72$) és a modern szexizmus ($M=11,102$ $SD=2,295$) között $r_s=0,067$, $p=0,097$ (one-tailed).

H1c: Pozitív kapcsolat áll fenn az incel identitás és az internalizált nőgyűlölet között.

A mintában Shapiro-Wilk tesztel ellenőriztem a normáeloszlást. A teszt eredménye szerint sem az incel identitás, sem az internalizált nőgyűlölet ($W(382)=0,984$, $p<0,001$) nem követ normál eloszlást. Így a felhasznált Spearman korreláció eredménye alapján kijelenthető, hogy szignifikáns, pozitív, de gyenge kapcsolat található az incel identitás ($M=14,937$ $SD=7,72$) és az internalizált nőgyűlölet ($M=48,942$ $SD=16,348$) között $r_s=0,216$ $p<0,001$ (one-tailed).

H2: Összefüggés mutatható ki az incel identitás és az anyával szembeni bizonytalan kötődés között.

H2a: Pozitív kapcsolat áll fenn az incel identitás és az anyával szembeni szorongó kötődés között.

A normalitás vizsgálatát Shapiro-Wilk tesztel végeztem. A vizsgált mintán sem az incel identitás, sem a szorongó kötődés ($W(382)=0,761$, $p<0,001$) nem követ normál eloszlást, így a két változó kapcsolatát Spearman korrelációval vizsgáltam. A vizsgálat eredménye szerint szignifikáns, pozitív, ám elhanyagolhatóan gyenge kapcsolat található az incel identitás ($M=14,937$ $SD=7,72$) és az anyával szembeni szorongó kötődés ($M=5,539$ $SD=3,374$) között $r_s=0,087$, $p=0,044$ (one-tailed).

H2b: Pozitív kapcsolat áll fenn az incel identitás és az anyával szembeni elkerülő kötődés között.

A normalitás feltételét Shapiro-Wilk tesztel ellenőriztem. A teszt alapján sem az incel identitás, sem az elkerülő kötődés ($W(382) = 0,979$, $p < 0,001$) nem követ normáeloszlást. Emiatt Spearman korrelációval vizsgáltam a két változó kapcsolatát, melynek eredménye szignifikáns, pozitív, de gyenge kapcsolatot mutatott ki az incel identitás ($M=14,937$ $SD=7,72$) és az anyával szembeni elkerülő kötődés ($M=20,377$ $SD=8,479$) között $r_s=0,182$, $p<0,001$ (one-tailed).

H3: Negatív kapcsolat áll fenn az incel identitás és az önértékelés között.

A normalitás feltételét Shapiro-Wilk tesztel ellenőriztem, melynek eredménye szerint sem az incel identitás, sem az önértékelés ($W(382) = 0,972$ $p < 0,001$) esetén nem teljesül a normáeloszlás. Így a két változó kapcsolatát Spearman korrelációval vizsgáltam. Az eredmények alapján elmondható, hogy szignifikáns, negatív, közepesen erős kapcsolat áll fenn az incel identitás ($M=14,937$ $SD=7,72$) és az önértékelés ($M=28,898$ $SD=6,958$) között $r_s=-0,477$; $p<0,001$ (one-tailed).

A hipotézisvizsgálatok korrelációs mutatói a *Mellékletek 9.4. 3. táblázatban* tekinthetők meg.

H4: Különbség mutatható ki az incel és a nem-incel csoport között a nőikkel kapcsolatos attitűd tükrében.

H4a: Az incelekre jellemzőbb az ellenséges szexizmus, mint a nem-incelekre.

A normalitás feltételét Shapiro-Wilk tesztel ellenőriztem, melynek eredménye szerint az ellenséges szexizmus mind az incelek csoportjában ($W(31) = 0,972$, $p = 0,579$), mind a nem-incelek csoportjában ($W(35) = 0,971$, $p = 0,464$) normál eloszlást mutatott, és a két csoport szórásai sem különböztek szignifikánsan egymástól ($p = 0,698$). Így független mintás t-próbát alkalmaztam, melynek eredménye szerint az incelek csoportja ($M=32,806$ $SD=8,662$) nem-incelek csoportjához képest ($M=27,114$ $SD=8,944$) szignifikánsan különbözik az ambivalens szexizmus tekintetében ($t(64) = -2,619$, $p = 0,006$ [one-tailed]). A két csoport elért pontszámok közti különbség átlagosan -5,692 pont volt (95% CI: $-\infty$, -2,065), mely különbség hatásnagysága közepesnek tekinthető ($d=-0,646$).

H4b: Az incelekre jellemzőbb a modern szexizmus, mint a nem-incelekre.

A normalitás feltételét Shapiro Wilk tesztel ellenőriztem, mely szerint a modern szexizmus mind az incelek ($W(31) = 0,957$ $p = 0,243$), mind a nem-incelek ($W(35) = 0,965$ $p = 0,325$)

csoportjában követi a normál eloszlást, a két csoport szórásai sem térnek el szignifikánsan ($p = 0,448$). A felhasznált független mintás t-próba eredménye alapján szignifikáns különbség fedezhető fel az incelek ($M=12,129$ $SD=2,446$) és a nem-incelek ($M=10,8$ $SD=2,069$) csoportja között ($t(64) = -2,391$ $p = 0,01$ [one-tailed]). A két csoport közti különbség átlagosan $-1,329$ pont (95% CI: $-\infty, -0,401$). A különbség hatásnagysága közepesnek tekinthető ($d=-0,59$).

H4c: Az incelekre jellemzőbb az internalizált nőgyűlölet, mint a nem-incelekre.

A mintában Shapiro-Wilk teszttel ellenőriztem a normáloszlást. A teszt eredménye szerint az internalizált nőgyűlölet mind az incelek ($W(31) = 0,942$, $p = 0,095$), mind a nem-incelek csoportjában ($W(35) = 0,948$, $p = 0,100$) normál eloszlást mutatott, és a két csoport szórásai között sincs szignifikáns eltérés ($p = 0,615$). Így a felhasznált független mintás t-próba eredménye alapján kijelenthető, hogy az incelek csoportja ($M=52,290$ $SD=17,630$) a nem-incelek csoportjától ($M=43,6$ $SD=16,656$) szignifikánsan eltér az internalizált nőgyűlöletet tekintve ($t(64) = -2,058$, $p = 0,022$ [one-tailed]). A két csoport közti különbség átlagosan $-8,690$ pont (95% CI: $-\infty, -1,643$), mely különbség hatásnagysága közepesnek tekinthető ($d=-0,508$).

H5: Különbség mutatható ki az incelek és a nem-incelek csoportja között a bizonytalan kötődés tekintetében.

H5a: Az incelekre jellemzőbb a szorongó kötődés, mint a nem-incelekre.

A normalitás feltételét Shapiro-Wilk teszttel ellenőriztem. A mintában a szorongó kötődés sem az incelek csoportjában ($W(31) = 0,586$, $p < 0,001$), sem a nem-incelek csoportjában ($W(35) = 0,620$, $p < 0,001$) nem követ normál eloszlást. Így Mann-Whitney teszttel vizsgáltam a két csoport különbségét. A vizsgálat eredménye szerint az incelek csoportja ($Mdn=3$) és a nem-incelek csoportja között ($Mdn=3$) nem fedezhető fel szignifikáns különbség ($U=490$ $p=0,219$ [one-tailed]) a szorongó kötődés tekintetében.

H5b: Az incelekre jellemzőbb az elkerülő kötődés, mint a nem-incelekre.

A normalitás feltételét Shapiro-Wilk teszttel ellenőriztem. A mintában az elkerülő kötődés az incelek csoportjában normál eloszlást mutat ($W(31) = 0,981$, $p = 0,836$), azonban a nem-incelek csoportjában nem ($W(35) = 0,929$, $p = 0,027$). Így Mann-Whitney teszttel vizsgáltam a két csoport különbségét. A vizsgálat eredménye szerint az incelek csoportja

(Mdn=24) és a nem-incek csoportja között (Mdn=16) szignifikáns különbség fedezhető fel ($U=317,5$ $p=0,002$ [one-tailed]) az elkerülő kötődés tekintetében. Ez a különbség közepesen erősnek mondható ($r_b=-0,415$).

H6: Különbség mutatható ki az incelek és a nem-incek önértékelése között.

A normalitás feltételét Shapiro-Wilk teszttel ellenőriztem, melynek eredménye szerint az önértékelés mind az incelek ($W(31) = 0,962$, $p = 0,325$), mind a nem-incek csoportja ($W(35) = 0,955$, $p = 0,164$) esetében normál eloszlást követ, illetve a két csoport szórásai közt sincs szignifikáns különbség ($p = 0,132$). Így a két csoport közti különbséget független mintás t-próbával vizsgáltam. Az eredmények alapján elmondható, hogy az incelek ($M=22,194$ $SD=6,640$) és a nem-incek ($M=32,257$ $SD=4,816$) csoportja között szignifikáns különbség található ($t(64)=7,104$, $p<0,001$). A két csoport önértékelése között átlagosan 10,064 pont különbség van (95% $CI=7,699$, ∞), mely különbség hatásnagysága nagynak mondható ($d=1,752$).

A t-próbák eredményei vizuálisan a *Mellékletek 9.5. 5.-10. ábráin* kerültek szemléltetésre.

A hipotézisvizsgálatok után lineáris regresszióanalízist végeztem annak érdekében, hogy megtudjam, milyen típusú összefüggés van a két legerősebben korreláló változó, az önértékelés és az internalizált nőgyűlölet, illetve az incel identitással való azonosulás mértéke között. A lineáris regresszióanalízist stepwise módszerrel végeztem, mely először a legnagyobb standard regressziós együtthatóval rendelkező változót viszi be a modellbe, majd ezután a többi kisebb erejűt. A modellben az incel identitást az önértékelés 20,3%-ban, az internalizált nőgyűlölettel együtt pedig 23,6%-ban magyarázza ($R^2=0,240$; R^2 illesztett= 0,236; $F(2)=59,983$; $p < 0,001$), az önértékelés és az internalizált nőgyűlölet magyarázó ereje szignifikáns ($t=14,164$ $p<0,001$).

5. Megvitatás

Kutatásomban magyar mintán először vizsgáltam az incel identitás és a szexizmus, önértékelés, illetve az anyához való felnőtt kötődés minőségének összefüggéseit, illetve hasonlítottam össze ezen változók alapján az incelek és a nem-incek csoportját. Mindenekelőtt sikerült sikeresen rekreálni a LIS faktorstruktúráját főkomponenselemzés, illetve az IMS három faktoros szerkezetét faktoranalízis segítségével.

Sikerült az incel identitás és az ambivalens szexizmus között szignifikáns kapcsolatot feltárni, mely megegyezik a korábbi kutatások eredményeivel, bár gyengébb összefüggést mutat, mint a külföldi mintán. Újdonság volt a kutatásban a modern szexizmus és az incel identitás kapcsolatának vizsgálata, mely nem hozott szignifikáns eredményt. Ennek oka feltételezésem szerint a modern szexizmus természetében rejlik. A modern szexizmus alapvetően burkolt, nyíltan nem kifejezett szexista nézeteket jelent, mellyel az egyén az egyenlőség látszatát akarja fenntartani (Szabó, 2008). Ezzel szemben az incelek nyíltan vállalják szexista nézeteiket, a nőkről alkotott negatív véleményüket egyáltalán nem palástolják. Emiatt az ellentét miatt fordulhat elő, hogy a modern szexizmus és az incel identitás között nem találtam kapcsolatot.

Ezzel szemben az internalizált nőgyűlölet és az incel identitás között szignifikáns összefüggést találtam, melynek kapcsolatát szintén először vizsgáltam magyar mintán. Ezen kívül először került az IMS férfiakból álló mintán felhasználásra, melynek eredménye egyértelműen jelzi, hogy a férfiakra is éppúgy jellemző lehet a nőkkel szembeni negatív előítélet internalizálása, mint a nőkre. Az eredményekből pedig kimutatható az is, hogy ez az internalizáció összefügg az incel identitással. A fentebb felsorolt eredmények alapján összességében kijelenthető, hogy minél inkább azonosul valaki az incel identitással, annál inkább jellemző lesz rá az ambivalens szexizmus (Scaptura és Boyle, 2020) és a nőgyűlölet internalizálása, mely két változót korábban már sikerült összefüggésbe hozni (Becker, 2010).

Az incelek és a nem-incelek összehasonlító elemzése során ugyanazon változók alapján került összehasonlításra a két csoport, mint a korábbi hipotézisvizsgálatok során. A statisztikai elemzések alapján elmondható, hogy mind az internalizált nőgyűlölet, mind az ellenséges szexizmus szempontjából különbség fedezhető fel a két csoport között. A kapott eredmények megerősítik azon korábbi szakirodalmakat, melyek összefüggésbe hozták az incel identitást az ambivalens szexizmussal (Scaptura és Boyle, 2020). Ezen felül pedig a tény, hogy az internalizált nőgyűlölet mértékében is különbözik a két csoport, tovább erősíti a feltételezést, mely szerint az ambivalens szexizmus és az internalizált nőgyűlölet között összefüggés fedezhető fel (Becker, 2010). Habár nem sikerült bebizonyítani az incel identitás és a modern szexizmus közötti kapcsolatot, az incel és a nem-incel csoport között mégis különbség fedezhető fel az említett változót tekintve. Ennek egy lehetséges magyarázata, hogy habár a modern szexizmus burkolt mivolta nem jellemző az incelekre – mivel azok nyíltan fejezik ki nők iránt érzett gyűlöletüket –, a fogalom azon aspektusa, mely az egyenlőtlenség tagadását és

az egyenlőség illúzióját foglalja magában, mégis kapcsolatban lehet az incel identitással. Ez megnyilvánulhat az incelek gondolkodásában oly módon, hogy a nők helyzetét – bár alárendelt személyek – mégis privilegizáltabbnak érzik a sajátjukhoz képest, így a nőket érő nehézségekre és szexista diszkriminációra kevésbé érzékenyek.

A kutatásomban szintén az elsők közt vizsgáltam az incel identitás és az anyához való felnőtt kötődés kapcsolatát. Korábbi kutatások során sikeresen azonosították az elkerülő kötődést, mint prediktor változót az incelek csoporthoz tartozásával kapcsolatban (Sparks és mtsai, 2023). Ehhez az eredményhez hasonlóan szignifikáns összefüggést találtam az elkerülő kötődés és az incel identitás között. Meglepő módon szintén szignifikáns eredményt mutatott a szorongó kötődés és az incel identitás kapcsolata. Az incel identitás és a szorongó kötődés között azonosított kapcsolat csupán amiatt meglepő, mivel korábbi, incelek kötődését vizsgáló kutatásokban csak az elkerülő kötődéssel kapcsolatban találtak összefüggést. Érdemes azonban számításba venni a tényt, miszerint az incelek körében a női romantikus elutasításra adott válaszreakciókban mind a szorongó (negatív önértékelés az elérhetetlen férfi ideál miatt), mind az elkerülő (düh vagy frusztráció) felnőtt kötődésre jellemző reakciók megjelenhetnek (Maxwell és mtsai, 2020). Ennek fényében érthető, hogy a mintán mindkét bizonytalan kötődési típussal kapcsolatban összefüggést találtam, ettől függetlenül kiemelném, hogy a szorongó kötődéssel elhanyagolhatóan gyenge kapcsolatot sikerült csak feltárni. Az összehasonlító vizsgálatok ezeket az eredményeket tovább árnyalták, melyek szerint csupán az elkerülő kötődés tekintetében fedezhető fel különbség a két csoport között, a szorongó kötődést tekintve nem. Az incelek hozzáállása az intimitáshoz és a romantikus kapcsolatok kialakításához a kapott eredmények alapján újabb értelmet nyert. A szorongóan kötődő felnőttekkel szemben, akik képesek megélni a párkapcsolat adta örömeit, amennyiben a partner jelenlétét biztosnak érzik (Mikulincer és mtsai, 2003), az elkerülően kötődő emberek félnek túl közel érezni magukat a partnerükhöz. A kötődési minta így nem csupán nagyfokú párkapcsolati elégedetlenséget okozhat, de annak differenciált hatása alátámasztja azt az elméleti elképzelést, miszerint a szorongóan és az elkerülően kötődő személyek ezt a nehézséget egész máshogy élhetik meg; míg a szorongóan kötődő egyének az intim kapcsolatok kialakításában ütközhetnek nehézségekbe, az elkerülő kötődéssel rendelkezők hajlamosabbak lehetnek szélsőséges mértékben függetleníteni magukat másoktól (Hazan & Shaver, 1987). Elképzelhető, hogy a kötődési típus romantikus kapcsolatokra ható erejét akkor is kifejti, amikor az egyén nincs párkapcsolatban. Így feltételezésem szerint az incelekre jellemző elkerülő kötődés olyan, online könnyedén megfigyelhető magatartásformákban és attitűdökben

manifesztálódhat, mint a nők lekicsinylése, a férfiak piedesztálra emelése és a romantikus kapcsolatokról való lemondás.

Az incelekre inkább jellemző elkerülő kötődésre vonatkozó eredmény párhuzamba vonható olyan szakirodalmakkal, melyek szerint az incelek nőkkel kapcsolatos attitűdjeiben és a nőkről való kommunikációjában az elkerülő kötődésre jellemző elemek jelennek meg (Maxwell és mtsai, 2020). Mivel az elkerülően kötődőkre egy alapvető vonakodás jellemző a szoros érzelmi kapcsolatok kialakításával szemben (Sparks és mtsai, 2024), ezért véleményem szerint ez a fajta magatartás az incelek részéről egyfajta megküzdési stratégia is lehet; nem érheti őket elutasítás, tehát a fájdalom is elkerülhető, ha nem vágnak párkapcsolatra, és miért is vágnának kapcsolatra az ellenkező nem képviselőivel, ha mind kicsinyes, felszínes és értéktelen.

Szintén szignifikáns, negatív kapcsolatot találtam az incel identitás és az önértékelés között. Korábbi kutatásokban (Scotto di Carlo, 2022; Labbaf, 2019) már kiemelték az incelek kommunikációjában tükröződő negatív énkép jelentőségét, ezeket az eredményeket támasztja alá a felfedezett összefüggés is. Az eredmények alapján tehát elmondható, hogy minél inkább azonosul valaki az incel ideológiával, annál rosszabb önértékeléssel rendelkezik. Ez illeszkedik az incelek megjelenésükkel és önértékelésükkel kapcsolatos retorikájához. A két csoportot összehasonlítva önértékelésük alapján szintén szignifikáns különbséget találtam, mely tovább erősíti a már említett eredményeket.

A kutatás során két magyarázó tényezőt sikerült azonosítani, melyek az internalizált nőgyűlölet és az önértékelés voltak. A vizsgálat alapján elmondható, hogy csupán az önértékelés 20,3%-ban, míg az önértékelés és az internalizált nőgyűlölet együtt 23,6%-ban magyarázza az incel identitást. Korábbi kutatásokban is sikerült az önértékelést, mint magyarázó tényezőt azonosítani, azonban az újdonság, hogy az internalizált nőgyűlölet is bír magyarázó erővel. Ezek az eredmények nem meglepőek, ha arra gondolunk, mennyire központi szerepet tölt be az incel identitásban a nők gyűlölete és démonizálása, illetve a nem konvencionálisan attraktív megjelenés okolása az elutasításért.

6. Korlátok

Mint minden kutatásnak, ennek is vannak hibái és kritizálható részei. Elsőként kiemelném a minta alacsony elemszámát, mely az összesített 382 főjével nem tűnik kevésnek, de tekintettel arra, hogy eredetileg majdnem 1000-en kezdtek bele a kitöltésbe, elgondolkodtató

az eredmény. Ezek közül elhanyagolhatóan kevesen kerültek kizárásra a nemük vagy szexuális orientációjuk miatt, a legtöbb kitöltő egyszerűen félbehagyta a kérdőívet. Árulkodó adat, hogy a legtöbb heteroszexuális férfi, aki mégis úgy döntött, hogy nem tölti ki a kérdőívet, az első szexizmust mérő skálánál, az ASI-nál lépett ki. Ez alapján feltételezhető, hogy azok a férfiak hagyták félbe a kérdőív kitöltését, akik negatívabb válaszokat adtak volna ezekre a kérdésekre, mivel negatív előítéleteket társíthatnak a témához. Ezzel együtt érdemes megjegyezni azt is, hogy a minta nem reprezentatív, főleg amiatt, mert igen kevés incel kitöltőt sikerült bevonni a kutatásba. Habár ennek elkerülése érdekében tettem erőfeszítéseket, és sikerült is néhány önbevallásos incel kitöltőt toboroznom a Gyakori Kérdések nevű fórumon, az alacsony létszám mögött több ok is meghúzódhat; a téma elutasítása, a vizsgálatvezető személye vagy éppen a tény, hogy Magyarországon nincs olyan központi online tér, ahol az incelek gyülekezni tudnának, mint külföldön a Reddit vagy a 4chan, így egyszerűen kevesebb incelt tudtam csak elérni.

A jövőbeni kutatásokban érdemes lehet új változókat bevezetni, melyek szintén jellemzik az inceket, mint például a szexuális frusztráció, a szexuális feljogosítottság érzés, a nőkkel szembeni erőszak elfogadása, vagy a magányosság és a társas izoláció. Ezen felül pedig izgalmas lenne az apával szembeni felnőtt kötődést is beemelni jövőbeni kutatásokba. Ezen változók felhasználásával nem csak az incel identitással való összefüggések feltárása válna lehetségessé, de talán további magyarázó tényezőket is sikerülhetne feltárni. Érdemes lehet a jövőben az incelek (feltételezhetően) alacsony száma miatt kvalitatív vizsgálati módszereket is használni, így kisebb mintán ugyan, de átfogóbb képet lehetne kapni az incelek lelkivilágáról és világnézetéről.

A kutatás egy nagy gyengesége még a feltárt, szignifikáns korrelációk ereje, illetve azok hiánya. Az önértékelés kivételével, mely közepesen erősen korrelált az incel identitással, minden más változóval való kapcsolat gyenge, vagy elhanyagolhatóan gyenge lett. Emögött több tényező is állhat, kezdve az incel populáció mintán való alacsony reprezentáltságával, vagy a nem megfelelő skálák alkalmazásával.

7. Összefoglalás

Kutatásomban elősként vizsgáltam magyar mintán az inceket, pontosabban az incel identitás kapcsolatát a szexizmussal, az önértékeléssel és az anyával szembeni felnőtt kötődéssel. Kapcsolatot találtam az incel identitás és az ambivalens szexizmus, illetve az

internalizált nőgyűlölet között. A modern szexizmus és az incel identitás között nem sikerült szignifikáns kapcsolatot azonosítani. Sikerült azonban kapcsolatot találni mind a szorongó, mind az elkerülő kötődéssel. Ezen korrelációk erőssége gyenge, vagy elhanyagolhatóan gyenge volt, azonban az önértékelés esetében sikerült egy közepesen erős korrelációt azonosítani. Az illesztett mintavétellel készült összehasonlító elemzések során az incel és a nem-incel csoportokat hasonlítottam össze az ambivalens- és a modern szexizmus, az internalizált nőgyűlölet, az önértékelés, illetve az anyához való kötődés tekintetében. A szorongó kötődés kivételével minden vizsgált változó tekintetében szignifikáns különbséget fedeztem fel a két csoport között, mely különbségek hatása közepes, illetve nagy mértékű volt. Ezen kívül sikerült az önértékelést és az internalizált nőgyűlöletet, mint magyarázó tényezőt feltárni, melyek együttesen 23,9%-ban magyarázzák az incel identitást.

8. Irodalomjegyzék

- Ainsworth, M. D. S., Blehar, M., Waters, E., Wall, S. (1978). *Patterns of attachment: A psychological study of the strange situation*. New York: Psychology Press.
<https://doi.org/10.1037/t28248-000>
- Bartholomew, K., & Horowitz, L. M. (1991). Attachment styles among young adults: A test of a four category model. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61(2), 226–244. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.61.2.226>
- BBC (2018a). Elliot Rodger: How misogynist killer became 'incel hero'. (<https://www.bbc.com/news/world-us-canada-43892189>) Letöltés ideje: 2022.11.08.
- BBC (2018b). Alek Minassian Toronto van attack suspect praised 'incel' killer. (<https://www.bbc.com/news/world-us-canada-43883052>) Letöltés ideje: 2022.11.09.
- Becker, J. C. (2010). Why do women endorse hostile and benevolent sexism? The role of salient female subtypes and internalization of sexist contents. *Sex Roles*, 62(7), 453-467. <https://doi.org/10.1007/s11199-009-9707-4>
- Bowlby, J. (1969). *Attachment. Attachment and Loss* (1. kötet). New York: Basic Books.
- Bozkur, B. & Gündoğdu, M. (2018). Ambivalent sexism and bonding mother as predictors of interpersonal cognitive distortions. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 8(4), 665-680. <https://doi.org/10.14527/pegegog.2018.026>
- Brennan, K. A., Clark, C. L., & Shaver, P. R. (1998). Self-report measurement of adult attachment: An integrative overview. In J. A. Simpson, & W. S. Rholes (Szerk.) *Attachment theory and close relationships*. Guilford Press, New York. 46-76.

- CCDH (2022). The Incelosphere. Exposing pathways into incel communities and the harms they pose to women and children. (<https://counterhate.com/wp-content/uploads/2022/09/CCDH-The-Incelosphere..pdf>) Letöltés ideje: 2022.11.09.
- Chang, W. (2020). The monstrous-feminine in the incel imagination: Investigating the representation of women as “femoids” on /r/Braincels. *Feminist Media Studies*, 22(2), 254-270. <https://doi.org/10.1080/14680777.2020.1804976>
- Coles, T. (2008): Finding space in the field of masculinity: Lived experiences of men’s masculinities. *Journal of Sociology*, 44, 233–248. <https://doi.org/10.1177/1440783308092882>
- Connell, R. W. (1995): *Masculinities*. University of California Press, Berkley and Los Angeles, California.
- CTVNews (2020). Toronto van attack trial postponed again, Alek Minassian’s lawyer confirms. (<https://toronto.ctvnews.ca/toronto-van-attack-trial-postponed-again-alek-minassian-s-lawyer-confirms-1.4869252>). Letöltés ideje: 2022.11.09.
- Díez López, M., Parra Jiménez, Á. & Sánchez Queija, M. I. (2021). Romantic attachment and ambivalent sexism in Spanish emerging adults: [kongresszusi poszter]. In Well-being during emerging adulthood: Challenges and opportunities. 10^a SSEA Conference on Emerging Adulthood, New York, Amerikai Egyesült Államok (online).
- DiTommaso, E. & Spinner, B. (1997). Social and emotional loneliness: A re-examination of Weiss’ typology of loneliness. *Personality and Individual Differences*, 22(3), 127–134. [https://doi.org/10.1016/S0191-8869\(96\)00204-8](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(96)00204-8)
- Donnelly, D., Burgess, E., Anderson, S., Davis, R., & Dillard, J. (2001). Involuntary celibacy: A life course analysis. *Journal of Sex Research*, 38(2), 159-169. <https://doi.org/10.1080/00224490109552083>

- Dueñas, J.-M., Santiago-Larrieu, B., Ferre-Rey, G., & Cosi, S. (2020). The Relationship Between Family Socialization Styles and Ambivalent Sexism in Adolescence. *Interpersona: An International Journal on Personal Relationships*, 14(1), 28-39. <https://doi.org/10.5964/ijpr.v14i1.3923>
- Faragó, B., & Berán, E. (2015). Explicit és implicit női előítéletek nőkről: a női identitás és a nőkkel kapcsolatos előítéletek korcsoportok közötti különbségei. *Társadalmi Nemek Tudománya Interdiszciplináris eFolyóirat*, 5(2), 60-82.
- Fowers, A.F. & Fowers, B.J. (2010). Social dominance and sexual self-schema as moderators of sexist reactions to female subtypes. *Sex Roles* 62, 468-480. <https://doi.org/10.1007/s11199-009-9607-7>
- Glance, A. M., Dover, T. L., & Zatkin, J. G. (2021). Taking the black pill: An empirical analysis of the “Incel”. *Psychology of Men & Masculinities*, 22(2), 288–297. <https://doi.org/10.1037/men0000328>
- Glick, P. & S. T. Fiske. (1996). The Ambivalent Sexism Inventory: Differentiating hostile and benevolent sexism. *Journal of Personality and Social Psychology* 70(3)491–512. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.70.3.491>
- Glick, P., Fiske, S. T., Mladinic, A., Saiz, J. L., Abrams, D., Masser, B., et al. (2000). Beyond prejudice as simple antipathy: hostile and benevolent sexism across cultures. *Journal of personality and social psychology*, 79(5), 763. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.79.5.763>
- Glick, P., Fiske, S.T. (2006): Ambivalens szövetség. Az ellenséges és a jóindulatú szexizmus mint a nemi egyenlőtlenség egymást kiegészítő igazolása. In: Hamilton, D.L., Fiske, S.T., Bargh, J.A.: *A társak és a társadalom megismerése*. Osiris, Budapest, 389-414. o.
- Grunau, K., Bieselt, H. E., Gul, P., & Kupfer, T. R. (2022). Unwanted celibacy is associated with misogynistic attitudes even after controlling for personality. *Personality and Individual Differences*, 199, 111860. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2022.111860>

- Hart, J., Hung, J. A., Glick, P., & Dinero, R. E. (2012). He Loves Her, He Loves Her Not: Attachment Style As a Personality Antecedent to Men's Ambivalent Sexism. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 38(11), 1495–1505. <https://doi.org/10.1177/0146167212454177>
- Hazan, C., & Shaver, P. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52(3), 511–524. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.52.3.511>
- Hemming, L., Shaw, J., Haddock, G., Carter, L. A., & Pratt, D. (2021). A cross-sectional study investigating the relationship between alexithymia and suicide, violence, and dual harm in male prisoners. *Frontiers in psychiatry*, 12, 670863. <https://doi.org/10.3389/fpsyt.2021.670863>
- Hitson, P. T. (2022). Testing a Contextual Framework of Intimate Partner Violence in Young Adults (Doktori disszertáció, Old Dominion University).
- Jakab, R. (2018). Kora gyermekkori kötődés vizsgálata. In Vargáné Dr. Nagy, I. (Szerk), *Családi nevelés 3.*, (27-42). Debrecen: Didakt Kft.
- Jaki, S., De Smedt, T., Gwózdź, M., Panchal, R., Rossa, A., & De Pauw, G. (2019). Online hatred of women in the Incels.me forum. *Journal Of Language Aggression And Conflict*, 7(2), 240-268. <https://doi.org/10.1075/jlac.00026.jak>
- Johnson, S. (2014). Perfectionism, the Thin Ideal, and Disordered Eating: Does Internalized Misogyny Play a Role? Doktori (Phd) disszertáció. Norman: Oklahomai Egyetem Oktatási Pszichológia Tanszék.
- Katona, B. X. (2021). Női vezetők megítélése a tudatos és tudattalan sztereotípiák tükrében. Szakdolgozat. Budapesti Corvinus Egyetem, Vezetéstudományi Intézet.

- Kovács, M. (2001). Nemi ideológiák, nemi sztereotípiák. In: Hunyady Gy., Nguyen L.L.A. (szerk.): *Sztereotípiakutatás. Hagyományok és irányok*. ELTE Eötvös Kiadó, 448-454.o.
- Kozma, L., & Kocsor, F. (2018). Elvárások és azonosulás: a férfi nemi szerep többszemponútú vizsgálata. *Társadalmi Nemek Tudománya Interdiszciplináris eFolyóirat*, 8(2), 39-65.
- Labba, F. (2019). United by rage, self-loathing, and male supremacy: the rise of the incel community. *INvoke*, 5. <https://doi.org/10.29173/invoke48979>
- Legg, A. (2021). Coercive Control Among University Students in Lebanon: Examining the Roles of Attachment Anxiety, Sexism, and Adverse Childhood Beliefs. Doktori (Phd) disszertáció, Beirut: American University of Beirut: Pszichológiai Doktori Iskola.
- Marwick, A. E., & Caplan, R. (2018). Drinking male tears: Language, the manosphere, and networked harassment. *Feminist Media Studies*, 18(4), 543-559. <https://doi.org/10.1080/14680777.2018.1450568>
- Maxwell, D., Robinson, S. R., Williams, J. R., & Keaton, C. (2020). "A short story of a lonely guy": a qualitative thematic analysis of involuntary celibacy using reddit. *Sexuality & Culture*, 24(6), 1852-1874. <https://doi.org/10.1007/s12119-020-09724-6>
- Mikulincer, M., & Shaver, P. R. (2012). Adult attachment orientations and Relationship Processes. *Journal of Family Theory & Review*, 4(4), 259-274. <https://doi.org/10.1111/j.1756-2589.2012.00142.x>
- Mikulincer, M., Shaver, P. R., & Pereg, D. (2003). Attachment theory and affect regulation: The dynamics, development, and cognitive consequences of attachment-related strategies. *Motivation and Emotion*, 27(2), 77–102. <https://doi.org/10.1023/A:1024515519160>

- Moya-Garófano, A., Moya, M., Megías, J. L., & Rodríguez-Bailón, R. (2022). Ambivalent sexism and women's reactions to stranger harassment: The case of piropos in Spain. *Psychology of Women Quarterly*, 46(4), 454-467. <https://doi.org/10.1177/03616843221115339>
- Nyúl, B., Faragó, L., & Kende, A. (2020). „Soha ne ítéld meg egy másik embert, míg egy mérföldet nem jártál a cipőjében!”: A perspektívaváltás hatékonyságának mérése a romaellenesség és a szexizmus csökkentésében. *Alkalmazott Pszichológia*, 20(4), 79-97.
- Pepping, C. A., & MacDonald, G. (2019). Adult attachment and long-term singlehood. *Current Opinion in Psychology*, 25, 105-109. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2018.04.006>
- Pietromonaco, P. R., & Beck, L. A. (2019). Adult attachment and physical health. *Current Opinion in Psychology*, 25, 115-120. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2018.04.004>
- Piggot, M. (2004). Double jeopardy: Lesbians and the legacy of multiple stigmatized identities. Unpublished thesis, Swinburne University of Technology, Hawthorn, Victoria, Australia, 48.
- Psychogiou, L., Nath, S., Kallitsoglou, A., Dimatis, K., Parry, E., Russell, A. E., Yilmaz, M., Kyken, W. & Moberly, N. J. (2018). Children's emotion understanding in relation to attachment to mother and father. *British Journal of Developmental Psychology*, 36(4), 557-572. <https://doi.org/10.1111/bjdp.12239>
- Ranson, K., & Urichuk, L. (2008). The effect of parent–child attachment relationships on child biopsychosocial outcomes: a review. *Early Child Development And Care*, 178(2), 129-152. <https://doi.org/10.1080/03004430600685282>
- Rosenberg, M. (1965). *Society and the adolescent self-image*. Princeton, NJ: Princeton University Press. <https://doi.org/10.1515/9781400876136>

- Sallay, V., Martos, T., Földvári, M., Szabó, T., & Ittész, A. (2014). A Rosenberg Önértékelés Skála (RSES-H): alternatív fordítás, strukturális invariancia és validitás= Hungarian version of the Rosenberg self-esteem scale (RSES-H): An alternative translation, structural invariance, and validity. *Mentálhigiéne és Pszichoszomatika*, 15(3), 259-275. <https://doi.org/10.1556/Mental.15.2014.3.7>
- Scaptura, M. N., & Boyle, K. M. (2020). Masculinity threat, “incel” traits, and violent fantasies among heterosexual men in the United States. *Feminist criminology*, 15(3), 278-298. <https://doi.org/10.1177/1557085119896415>
- Scher, A., & Mayseless, O. (2000). Mothers of anxious/ambivalent infants: Maternal characteristics and child-care context. *Child Development*, 71(6), 1629-1639. <https://doi.org/10.1111/1467-8624.00253>
- Scheuerman, J. (2021). The Anatomy of Inceldom: An Analysis of Incels Through the Lens of Gender. *Themis: Research Journal of Justice Studies and Forensic Science*, 9(1), 3. <https://doi.org/10.31979/THEMIS.2021.0903>
- Scotto di Carlo, G. (2022). An analysis of self-other representations in the incelosphere: Between online misogyny and self-contempt. *Discourse & Society*, 0(0). <https://doi.org/10.1177/09579265221099380>
- Shaver, P. & Hazan, C. (1987). Being lonely, falling in love. *Journal of Social Behavior and Personality*, 2(2), 105.
- Shen, F., Liu, Y. & Brat, M. (2021). Attachment, Self-Esteem, and Psychological Distress: A Multiple-Mediator Model. *The Professional Counselor*, 11(2), 129-142.
- Sidanius, J., Pratto, F., & Bobo, L. (1994). Social dominance orientation and the political psychology of gender: A case of invariance? *Journal of Personality and Social Psychology*, 67, 998-1011. <https://doi.org/10.15241/fs.11.2.129>

- Sparks, B., Zidenberg, A. M., & Olver, M. E. (2023). An exploratory study of incels' dating app experiences, mental health, and relational well-being. *The Journal of Sex Research*, 1-12. <https://doi.org/10.1080/00224499.2023.2249775>
- Sparks, B., Zidenberg, A. M., & Olver, M. E. (2024). One is the loneliest number: Involuntary celibacy (incel), mental health, and loneliness. *Current Psychology*, 43(1), 392-406. <https://doi.org/10.1007/s12144-023-04275-z>
- Styron, T., & Janoff-Bulman, R. (1997). Childhood attachment and abuse: Long-term effects on adult attachment, depression, and Conflict Resolution. *Child Abuse & Neglect*, 21(10), 1015-1023. [https://doi.org/10.1016/S0145-2134\(97\)00062-8](https://doi.org/10.1016/S0145-2134(97)00062-8)
- Swim, J. K., & Hyers, L. L. (2009). Sexism. In T. D. Nelson (Ed.), *Handbook of prejudice, stereotyping, and discrimination* (pp. 407–430). Psychology Press.
- Swim, J. K., Aikin, K. J., Hall, W. S., & Hunter, B. A. (1995). Sexism and racism: Old-fashioned and modern prejudices. *Journal of Personality and Social Psychology*, 68(2), 199–214. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.68.2.199>
- Szabó, M. (2008). A társadalmi nemekkel kapcsolatos dinamikus nézetrendszerek szociálpszichológiai vizsgálata: Ideológiák és sztereotípiák, nemi tipizáltság és társas identitás. Doktori (Phd) disszertáció. Budapest: ELTE Pszichológiai Doktori Iskola.
- Szabó, M., & Pál, M. (2016). A feminizmus, ami elválaszt és összeköt, avagy: Te milyen feminista vagy?. *Társadalmi Nemek Tudománya Interdiszciplináris eFolyóirat*, 6(1), 112-131.
- Szemán, D., & Szabó, M. (2017). Feminizmus férfiszemmel–Férfi identitások reprezentációi a feminizmushoz való viszony kontextusában online közösségi terekben. In Kovács M. (szerk.): *Társadalmi nemek. Elméleti megközelítések és kutatási eredmények*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 187-207.

- Szymanski, D. M., Gupta, A., Carr, E. R., & Stewart, D. (2009). Internalized misogyny as a moderator of the link between sexist events and women's psychological distress. *Sex Roles*, 61(1-2), 101-109. <https://doi.org/10.1007/s11199-009-9611-y>
- Tóth, I. (2020). Korai kötődés, társas kapcsolatok és lelki egészség – Legújabb fejlemények. In Danis, I., Németh, T., Prónay, B., Góczán-Szabó, I., Hédervári-Heller, É. (Szerk.) *A kora gyermekkori lelki egészség támogatásának elmélete és gyakorlata I. Fejlődésselméletek és empirikus eredmények*. Semmelweis Egyetem EKK Mentálhigiéné Intézet, Budapest. 244–268.
- Vergés-Bácz, L., Lozano-Paniagua, D., Requena-Mullor, M., García-González, J., García-Álvarez, R., & Alarcón-Rodríguez, R. (2021). Alexithymia and Insecure Attachment among Male Intimate Partner Violence Aggressors in the Dominican Republic. *Healthcare*, 9(12), 1626. <https://doi.org/10.3390/healthcare9121626>